

A detailed mosaic of Jesus Christ, showing him from the chest up. He has long, wavy brown hair and a full brown beard. His eyes are large and dark, looking directly forward. He is wearing a blue robe over a yellow garment. Behind his head is a large, golden halo with a dark outline. The background is a textured gold mosaic.

KNIHA
SVĚTÝCH

JO ROSE

ILUSTROVANÉ DEJINY SVĚTCOV
OD ČAS KRISTA PO SÚČASNOSŤ

KNIHA

SVĚTÝCH

Copyright © 2019 Moseley Road Incorporated
Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.
Translation © 2026 by Danka Jacečková
All rights reserved

Preklad z anglického originálu The Book of Saints
(Moseley Road Incorporated, New York 2019) Danka Jacečková
Redakčná úprava Tatiana Langová
Technická redaktorka Helena Oleňová
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava
v roku 2026 ako svoju 2 783. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava

IKAR, a.s.
Miletičova 23
821 09 Bratislava
www.ikar.sk | ikar@ikar.sk

ISBN 978-80-575-0923-3

KNIHA
SVÄTÝCH

ILUSTROVANÉ DEJINY SVÄTCOV
OD ČIAS KRISTA PO SÚČASNOSŤ

JO ROSE

PRELOŽILA DANKA JACEČKOVÁ

IKAR

Obsah

Úvod: Kto sú svätí?	6	SVÄTÍ SLOVA A KNIHY	42	POHLAD ZBLÍZKA: ARCHANJELI	86
SVÄTÍ MUČENÍCI	10	Svätý Klement I., pápež	44	Svätý Jozef	88
Svätý Štefan	12	Svätý Irenej	45	Svätá Mária Magdaléna	89
Svätý Ignác Antiochijský	13	Svätý Atanáz Alexandrijský	46	Svätý Jakub Starší	90
Svätá Cecília	14	Svätý Bazil Veľký	48	Svätý Ondrej	91
Sväté Perpetua a Felicitá	15	Svätý Hilár z Poitiers	50	Svätý Peter	92
Svätý Krištof	16	Svätá Monika	51	Svätý Pavol	94
Svätý Dionýz Parížsky	17	Svätý Gregor Naziánsky	52	Svätý Matúš, evanjelista	95
Svätý Fabián, pápež	18	Svätý Ambróz	53	Svätý Marek, evanjelista	96
Svätá Agáta Sicílska	19	Svätý Hieronym	54	Svätý Tomáš	97
Svätý Sixtus II., pápež	20	Svätý Augustín z Hippa	56	Svätý Filip	98
Svätý Vavrinec	20	Svätý Ján Zlatoústy	58	Svätý Bartolomej	98
Svätý Cyprián z Kartága	21	Svätý Cyril Alexandrijský	59	Svätí Júda a Šimon	99
Svätý Valentín	22	Svätý Lev I., pápež	60	Svätý Lukáš, evanjelista	100
Svätá Barbora	23	Svätý Gregor z Tours	61	Svätý Ján, evanjelista	101
Svätý Juraj	24	Svätý Izidor Sevillský	62	SVÄTÍ VÍZIÍ A EXTÁZY	102
Svätá Agnesa Rímska	25	Svätý Béda Ctihodný	63	Svätá Hildegarda z Bingenu	104
POHLAD ZBLÍZKA: HAGIOGRAFIA	26	Svätý Gregor VII., pápež	64	Svätá Gertrúda Veľká	105
Svätá Lucia	28	Svätý Anzelm	66	Svätý Gregor Palamas	106
Svätá Anastázia	29	z Canterbury	66	Svätá Brigita Švédska	107
Svätá Margita Antiochijská	30	Svätý Anton Padovský	67	Svätá Katarína Sienská	108
Svätá Katarína		POHLAD ZBLÍZKA: KANONIZÁCIA	68	Svätá Jana z Arku	110
Alexandrijská	31	Svätý Tomáš Akvinský	70	Svätá Františka Rímska	112
Svätá Dorota z Cézarey	32	Svätý Bonaventúra	72	Svätý Juan Diego	113
Svätý Blažej	33	Svätý Albert Veľký	73	Svätá Katarína Janovská	114
Svätý Cadoc	34	Svätý Karol Boromejský	74	Svätý Félix z Cantalice	115
Svätý Stanislav		Svätý Alojz Gonzaga	74	POHLAD ZBLÍZKA: ZÁZRAKY	116
zo Szczepanówa	35	Svätý Róbert Bellarmin	75	Svätá Katarína de' Ricci	118
Svätý Tomáš Becket	36	Svätý František Saleský	76	Svätý Filip Neri	119
Svätý Tomáš More	38	Svätá Terézia z Lisieux	78	Svätá Mária Magdaléna	
Svätý Andrej Kim Taegon	39	SVÄTÍ Z BIBLIE	80	de' Pazzi	120
Svätý Mitrofan Ji-Zhong	40	Svätý Ján Krstiteľ	82	Svätý Jozef Kupertínsky	121
Svätý Maximilián Kolbe	41	Svätá Alžbeta	82	Svätý Peter z Alcántary	122
		Preblahoslavená Panna Mária	84	Svätá Margita Mária Alacoque	123

Svätá Veronika Giulianiová	124	Svätý František z Assisi	160	SVÄTCI S MODROU KRVOU	202
Svätý Gerard Majella	125	Svätá Rita z Cascie	162	Svätá Helena z Konštantínopola	204
Svätý Alfonz de' Liguori	126	Svätá Angela Mericiová	163	Svätý Václav I., české knieža	205
Svätý Ján Mária Vianney	127	Svätý Ignác z Loyoly	164	Svätý Vladimír Veľký	206
Svätý Dominik Savio	128	Svätý Ján z Boha	166	Svätý Henrich II.	207
Svätá Katarína Labouré	129	Svätý Ján z Kríža	167	Svätý Olaf Haraldsson	208
POHLAD ZBLÍZKA: STIGMY	130	Svätá Terézia z Ávily	168	Svätý Štefan I. Uhorský	209
Svätý Pio z Pietrelciny	131	Svätá Ružena Limská	170	POHLAD ZBLÍZKA: RELIKVIE	210
Svätá Bernadeta Soubirousová	132	Svätý Ján Macías	171	Svätý Eduard Vyznávač	212
Svätý Ján Bosco	133	Svätý Martin de Porres	172	Svätá Margita Škótska	214
Svätá Gemma Galganiová	134	Svätý Vincent de Paul	173	Svätý Dávid, kráľ	215
Svätá Faustína Kowalská	135	Svätá Alžbeta Anna Setonová	174	Svätý Ludovít IX.	216
SVÄTÍ V RÚCHU	136	Svätá Mária MacKillopová	175	Svätý Mikuláš Trpitel	218
Svätý Gregor z Neocézarey	138	SVÄTÍ MISÍI A OBRÁTENIA	176	Register	219
Svätý Anton	139	Svätý Paulín z Noly	178	Zdroje	224
Svätý Pavol Pustovník	139	Svätá Brigita z Kildare	179		
Svätý Hilarion	140	Svätý Patrik	180		
Svätý Mikuláš	141	POHLAD ZBLÍZKA: PÚŤ	182		
Svätý Martin z Tours	142	Svätý Kolumbán	184		
Svätý Šimon Stylita	143	Svätý Gregor I., pápež	186		
Svätý Benedikt z Nursie	144	Svätý Augustín z Canterbury	188		
Svätá Školastika	145	Svätý Gál	189		
POHLAD ZBLÍZKA: MNÍŠTVO	146	Svätý Kilián	190		
Svätý Brendan Cestovateľ	148	Svätý Bonifác	191		
Svätý Dávid	149	Svätí Cyril a Metod	192		
Svätý Teodor zo Sykeonu	150	Svätý Nikón Metanoita	194		
Svätá Hilda z Whitby	151	Svätý Norbert	195		
Svätý Cuthbert	152	Svätý Hyacint	196		
Svätý Wilfrid	153	Svätý František Xaverský	197		
Svätý Dunstan	154	Svätý Turibius de Mongrovejo	198		
Svätý Romuald	155	Svätý František Solano	199		
Svätý Bruno z Kolína	156	Svätý Peter Claver	200		
Svätý Bernard z Clairvaux	157	Svätá Katarína Drexelová	201		
Svätý Dominik	158				



Kto sú svätí?

„Boh tvorí z ničoho. Úžasné, povieť si. Áno, isteže, ale robí čosi ešte úžasnejšie: mení hriešnikov na svätcov.“

Toto napísal dánsky filozof Søren Kierkegaard do svojho denníka 7. júla 1838. Pozoruhodné životné osudy opísané v *Knihe svätých* tento postreh potvrdzujú. Prečítate si príbehy obyčajných ľudí, ktorých výnimočnosť spočíva v tom, že odovzdali svoje životy Bohu. Bojovník, ktorý zložil meč, urodzený vládny úradník, ktorý vymenil život v neresti za život v cnosti, temná duša, čo sa vynorila z hlbín zúfalstva, aby obrátila na vieru tisíce ľudí. Životy svätých zďaleka nie sú „sväté“ spôsobom, akým sa často mylne chápu. Sú to životy plné činov, životy poznačené obeťou, tvrdou prácou, utrpením a zápasom.

Svätci dosiahli veľké veci. Postavili sa proti skorumpovaným vládam, bojovali proti zakoreneným doktrínam (občas aj v samotnej Cirkvi) a potláčali poverčivú nevedomosť. Uzdravovali chorých, krstili zotročených a neraz putovali tisíce kilometrov v tých najhorších podmienkach, aké si dokážeme predstaviť. Znášali nemysliteľné prenasledovanie, často za cenu straty vlastného života. Ako povedala svätá Terézia z Ávily:

VLAVO: Panna Mária s dieťaťom a so štyrmi anjelmi (1510) od holandského umelca Gerarda Davida, ktorý kompozíciu Márie a dieťaťa Ježiša od majstra Jana van Eyck umiestnil pred obraz dobových Brúgg.

„Vždy je to tak, že tí, ktorí kráčali najbližšie ku Kristovi, museli čeliť tým najväčším skúškam.“

Kresťania uctievali svätých takmer od samého začiatku jestvovania náboženstva. Zmienku o úplne prvom svätcovi, mučeníkovi Štefanovi, nachádzame v *Biblii*. Väčšina prvých svätých zahynula mučeníckou smrťou. Išlo o verných kresťanov, ktorí radšej podstúpili trest smrti podľa rímskych zákonov, než by mali praktizovať kult pohanských božstiev. Počas nasledujúcich stáročí však kresťanské autority kanonizovali, čiže oficiálne vyhlásili za svätých, veľké množstvo veriacich, ktorí pochádzali z rôznych spoločenských vrstiev.

Napríklad svätá Katarína Drexelová, ktorá založila Rád sestier Najsvätejšej sviatosti, venovala svoj značný majetok v hodnote približne dvadsať miliónov dolárov svojmu rehoľnému dielu. Svätý Martin de Porres, ktorého v roku 1837 blahorečil pápež Gregor XVI., vyrastal v chudobe ako nemanželský syn španielskeho šľachtica a bývalej čiernej otrokyne. Svätá Bernadeta Soubirousová bola dcérou francúzskeho mlynára. Apoštoli, panny, mučeníci, mnísi, mystici, členovia kráľovských rodín i roľníci... Akokoľvek rozmanité sú životy svätcov, predsa majú jednu spoločnú črtu: všetci žili životy plné hrdinských cností v neochvejnej oddanosti svojej viere.

Svätci sa líšia aj z geografického hľadiska, pochádzajú zo všetkých kontinentov a z mnohých národov... sotva nájdeme na zemi kút, odkiaľ

by nepochádzal aspoň jeden výnimočný svätec. A hoci *Kniha svätých* obsahuje príbehy viac než 150 významných životov, pričom len v Rímskokatolíckej cirkvi bolo dosiaľ uznaných vyše desiat tisíc svätých, toto dielo môže len naznačiť, kam až siahla rozmanitosť a sláva obrovského množstva kresťanských svätcov.



Najstarší svätci pochádzajú z obdobia pred veľkou schizmou (cirkevným rozkolom, okolo roku 1054), z čias relatívnej jednoty v rámci kresťanskej cirkvi pred vznikom jej dvoch hlavných vetiev – západnej a východnej (pravoslávnej). Životy týchto svätých poskytujú vzdialenú víziu rodiacej sa hegemonnej náboženskej inštitúcie, ktorá sa vzhľadom na okolnosti nikdy celkom nenaplnila. V dôsledku toho si pozorní čitatelia všimnú, že medzi oboma náboženskými smermi občas vznikali nezhody v súvislosti s dňom slávovania sviatku niektorých svätcov. V takom prípade *Kniha svätých* uvádza oba termíny.

Nie všetci kresťania pripúšťajú ich duchovný vplyv, ale svätci – aspoň za svojho pozemského života – nepopierateľne zohrávali nesmierne významnú úlohu v dejinách, vo vývoji a v teológii kresťanstva a v širšom zmysle aj vo všeobecných dejinách ľudstva. Len ťažko sa teda dá hovoriť o nadhodnotení ich významu, či už duchovného, teologického, alebo historického.

„Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.“ (Gal 2, 21). Všetci svätci, ktorých osudy sú opísané v tejto knihe, sa usilovali žiť život podobný Kristovmu. To, že uspeli – a že sa im podarilo posunúť kresťanstvo do značnej miery vpred –, je dôkazom ich obrovskej statočnosti zoči-voči ťažkým, nebezpečným a nezriedka životunebezpečným okolnostiam. Vo svetle týchto skutočností sú ich príklady hlbokkej morálnej odvahy pre človeka dneška rovnako zásadné, ako boli pre raných kresťanov pred stovkami rokov.

Svätci sú častým námetom našich veľkých umeleckých diel a chrámy na celom svete zdobia mnohé úžasné obrazy. Tento obraz Jána Krstiteľa (1505) od umbrijského maliara Pietra Perugina tvorí súčasť veľkého obojstranného oltárneho obrazu, ktorý si od umelca objednali pre baziliku Santissima Annunziata vo Florencii.



Dielo Svätí Peter, Marta, Mária Magdaléna a Leonard (asi 1514 – 1516) od Correggia obsahuje symboly každého zo štyroch svätcov: kľúče (Peter), drak (Marta), vonná masť (Mária Magdaléna) a okovy (Leonard).





SVÄTÍ MUČENÍCI



Rím počas prvých storočí nášho letopočtu postavil kresťanstvo mimo zákona a prenasledoval jeho vyznávačov. Kresťania, ktorí radšej zomreli pre vieru, než by ju zapreli, sa stali mučeníkmi. Ich mená, dátumy úmrtí a občas aj krátke životopisy zaplňali stránky prvých martyrológií. Mučeníci zjavne prispeli k šíreniu viery, čo zmariť zámery Rímskej ríše – ich oddanosť zapôsobila na niektorých rímskych občanov do tej miery, že sa rozhodli konvertovať. Napokon sa na kresťanstvo obrátili aj rímski cisári, čím prepojili cirkev so štátom a oficiálne prenasledovanie sa skončilo. Napriek tomu sa zbožní misionári, ktorí sa pokúšali obrátiť na vieru iných, často stretávali s nepriateľstvom, ba niekedy za to zaplatili najvyššiu cenu. Dokonca aj v tradične kresťanských krajinách násilné politické režimy umučili v posledných storočiach veľa veriacich. Napríklad v roku 1992 pápež Ján Pavol II. blahorečil skupinu 25 katolíkov, ktorí zahynuli v Mexiku za brutálne protikatolíckeho režimu prezidenta Plutarca Callesa (1924 – 1928).

Uctievanie mučeníkov je jedným z najstarších a najrozšírenejších aspektov kresťanskej viery. V štvrtom storočí začali miestne cirkvi zbierať ich relikvie. V období stredoveku sa predovšetkým vyzdvihovali sväte panny mučenicke ako Barbora a Lucia alebo legendárna svätá Cecília. Dnes sú niektoré bájne aspekty legend o mučeníkoch spochybňované, no pripomenutie si zaslúži rýdza statočnosti aj toho najmenej legendárneho mučeníka, ktorý vo svojom utrpení preukázal neochvejnú vieru.

Svätý ŠTEFAN



NARODENIE

neznáme

ÚMRTIE

asi 35

SVÄTOREČENIE

pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK

26. december
(západná cirkev)

27. december
(východná cirkev)

PATRÓN

Srbska
diakonov
kamenárov
murárov

ZNÁMY AJ AKO

Štefan Diakon
Štefan Prvomučeník

Štefan, ktorý zastával popredné miesto medzi prvými siedmimi diakonmi Cirkvi, sa stal prvým mučeníkom kresťanstva, keď ho v Jeruzaleme okolo roku 35 ukameňovali. *Biblia* opisuje všetko, čo vieme o jeho živote a mučeníctve, v *Skutkoch apoštolov* 6, 1–8, 2. Štefan, ktorého obvinili z rúhania a predviedli pred nepriateľský židovský zástup, poukázal na historický precedens: „Vy, tvrdošíjní s neobrezaným srdcom a ušami, vy stále odporujete Duchu Svätému; vy takisto ako vaši otcovia! Ktorého proroka neprenasledovali vaši otcovia? Oni zabíjali tých, čo predpovedali príchod Spravodlivého, a vy ste sa teraz stali jeho zradcami a vrahmi.“ (Sk 7, 51–52). Jeho slová Židov nahnevali a to, že Štefan uvidel na nebi Boha a po



Štefanovu smrť zobrazili mnohí umelci. Zvyčajne sa na portrétoch objavuje ako diakon s palmou mučeníctva a tromi kameňmi, ktoré poukazujú na spôsob jeho usmrtenia.

jeho pravici Ježiša, ich priam rozzúrilo. V súlade so židovským zákonom ho vyhnali za mesto a tam ho ukameňovali na smrť. Štefan, o ktorom sa hovorilo, že je „plný milosti“ (Sk 6, 8), svojim vrahom v okamihu smrti odpustil.

Štyri storočia po mučeníckej smrti Štefana kňaz menom Lucián objavil jeho hrob a vykopal ostatky, čím výrazne posilnil Štefanov kult. Spočiatku boli relikvie uložené v chráme, ktorý postavili na počesť svätca neďaleko Damaskej brány v Jeruzaleme, no pôvodná budova, žiaľ, už neexistuje. Bránu svätého Štefana v Jeruzaleme pomenovali po tomto prvom mučeníkovi, je však nepravdepodobné, že by stála na mieste jeho ukameňovania, ako sa niekedy traduje.

*Štefan, plný milosti
a sily, robil veľké
divy a znamenia
medzi ľuďmi.*



Sk 6, 8

Svätý IGNÁC Antiochijský

V liste, ktorý biskup sýrskej Antiochie Ignác napísal po ceste vedúcej k mučeníckej smrti v rímskom Koloseu, vyhlásil: „Ochotne zomriem za Boha.“ Takmer každé napísané slovo vyjadrovalo jeho vrúcnu vieru. Tento svätec bol jedným z prvých antiochijských biskupov, akedže mal v čase svojho menovania do úradu sotva sedemnást rokov, bol istotne aj jedným z najmladších. Nepripomínáme si ho však ani pre jeden z týchto dvoch dôvodov. V sérii listov, ktoré adresoval rôznym stranám vrátane svojho priateľa svätého Polykarpa, položil teologické základy neskoršej katolíckej náuky. Okrem iných prvenstiev, ktorými sa

Ignác vyznačuje, platí, že je historicky najstaršou známou osobou, ktorá cirkev označila prívlastkom „katolícka“.

Sila charakteru, ktorú tento svätec preukázal ako väzeň odvádzaný do rímskeho Kolosea na istú smrť, zanechala trvalý dojem v kresťanov – zhromažďovali sa, aby mu poskytlí podporu. Mučeníctvo prijal s otvorenou náručou až do tej miery, že svojich kresťanských druhov prosil, nech mu v ňom nebránia. Relikvie Ignáca, teológa a nesmierne odvážneho mučeníka, sa dnes uchovávajú v Bazilike sv. Klementa v Ríme.

*Som Božou
pšenitou a nech ma
zomelú zuby divej
zveri, aby som sa
stal čistým chlebom
Kristovým.*

IGNÁCOV LIST RIMANOM,
KAPITOLA 4



Mozaika v apside Baziliky sv. Klementa v Ríme, kde sú uložené Ignácove relikvie.



NARODENIE
asi 50

ÚMRTIE
asi 107

SVÄTOREČENIE
pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK
17. október alebo 1. február
(západná cirkev)
20. december alebo 2. január
(východná cirkev)

PATRÓN
trpiacich chorobami hrdla
východnej cirkvi v Stredomorí

ZNÁMY AJ AKO
Theoforos – Bohonosič

Svätá CECÍLIA



NARODENIE

neznáme

ÚMRTIE

asi v 2. alebo 3. storočí

SVÄTOREČENIE

pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK

22. november

PATRÓNKA

hudby
hudobníkov
organistov
skladateľov
spevákov

ZNÁMA AJ AKO

Cecilia Rímska

Svätá Cecília, jedna z najobľúbenejších svätíc stredoveku, patrí zároveň k tým najzáhadnejším.

Legenda o jej živote ju radí priamo medzi ďalšie slávne panenské mučenice raného staroveku: svoje panenstvo prisľúbila Kristovi, ale donútili ju vydať sa za pohanského patricija Valeriána. V deň sobáša za tónov organu spievala vo svojom srdci Kristovi (preto ju od šestnásteho storočia považovali za patrónku hudby). Mala dar obracať ľudí na kresťanstvo, vo svadobnú noc dokonca presvedčila aj



Podľa legendy Cecília počas umierania spievala chválospev Bobu. Ako patrónka hudobníkov býva zobrazovaná pri bre na organe alebo na inom hudobnom nástroji.

*A ty, ty si kvetom
všetkých panien.*



GEOFFREY CHAUCER,
„PRÍBEH DRUHEJ MNÍŠKY“
CANTERBURY PÓVIEDKY

manžela, aby konvertoval, čím si ochránila panenstvo. Na svoju vieru obrátila aj švagra a až štyristo ďalších pohanov. Zatkli ju a odsúdili na smrť udusením, no Cecília prežila, a tak rozsudok zmenili na popravu statím. Katovi sa to síce nepodarilo ani po troch pokusoch, no o tri dni Cecília zomrela.

Táto desivá legenda pochádza z piateho storočia. Žiadny z detailov sa nedá overiť, ba proti niektorým jednoznačne stojajúcim zdrojom. Cecíliino meno sa neobjavuje nikde, kde by sa dalo očakávať – ani v martyrológiách, ani v dielach ranokresťanských autorov –, nie je teda vylúčené, že jej príbeh sa nezakladá na pravde. Napriek tomu je úcta k tejto svätici stále rozšírená a v priebehu rokov inšpirovala mnohých umelcov a skladateľov.

Sväté PERPETUA A FELICITA

Kartáginská šľachtická Perpetua, jej otrokyňa Felicita a ich traja spoločníci podstúpili mučenícku smrť 7. marca 203. Máme šťastie, že sa zachovali dobové správy, pričom dve údajne napísala sama Perpetua a jeden z jej otrokov. Detailne sa v nich opisujú skúšky, ktorým tieto kresťanky podrobili a ktoré museli znášať, hoci Perpetuin syn bol ešte dieťa a Felicita bola v pokročilom štádiu tehotenstva.

Keď krátko po tom, čo rímsky cisár Septimus Severus zakázal konverziu na kresťanstvo, Perpetuu a jej otrokov postavili pred súd, žiaden sa neodvrátil od svojho náboženského presvedčenia. Perpetuin otec, presvedčený pohan, ju opakovane prosil, aby tak urobila, no jeho snaha ostala márna.



Perpetuin príbeh je napísaný v prvej osobe, vďaka čomu ho možno považovať za najstarší zachovaný text, ktorého autorkou je kresťanka.

Perpetua necúvla ani vtedy, keď do väzenia priviedol na návštevu jej malého syna. Temnica bola tmavá a odporná, no viery sa nezriekol nikto z piatich odsúdených ani ďalší kresťan, ktorého zatkli spolu s nimi. Perpetua a jej spoluväzeň menom Saturnin mali videnia, zatiaľ čo Felicita sa modlila, nech sa jej dieťa narodí včas, aby mohla podstúpiť mučenícku smrť spolu s ostatnými (zákon nedovoľoval popraviť tehotnú ženu). Jej modlitby boli vypočuté a dva dni pred plánovanou popravou porodila. Jeden z Perpetuiných otrokov zomrel vo väzení, zvyšných päť kresťanov odvieďli do arény v Kartágu, kde ich predhodili divým zverom a napokon sťali.



NARODENIE

asi 181 (Perpetua)
neznáme (Felicita)

ÚMRTIE

7. marec 203

SVÄTOREČENIE

pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK

7. marec

PATRÓNKY

Kartága
Katalánska
farmárov
matiek
mäsiarov
nastávajúcich matiek

ZNÁMA AJ AKO

Felicitas (Felicita)

Svätý KRIŠTOF



NARODENIE
neznáme

ÚMRTIE
asi 250

SVÄTOREČENIE
pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK
25. júl
(západná cirkev)
9. máj
(východná cirkev)

PATRÓN
automobilov
cestovateľov
dopravy
námorníkov
pri búrke
pri náhlom úmrtí
vodičov

ZNÁMY AJ AKO
Kristonosič

Príbeh Krištofa je skôr legendou než históriou. Dokonca aj zmienka o ňom v martyrológiu z piateho storočia je spochybiteľná, hoci kostol v Bitýnii mu bol zasvätený už v roku 452.

KRISTONOSIČ

Vo všetkých verziách legendy sa Krištof javí ako presvedčivo symbolická postava. Pôvodne sa volal Reprobis a bol to obrovský kanibalský netvor žijúci na púšti. V najstarších východných legendách je opisovaný ako kynocefalus, obľuda s telom človeka a hlavou psa, ktorá šteká, ale nevie hovoriť.

Hrdý Reprobis vyzval Boha, aby mu ukázal svoju moc, a anjel mu dal reč. Kráčal svetom, až kým neprišiel k dieťaťu sediacemu na brehu rieky. Súhlasil, že ho preniesie na druhú stranu, ale jeho bremeno postupne oťažievalo, až sa začal báť, že sa utopí. Potom mu dieťa zjavilo, že je Kristus, a Krištof, čo znamená Kristonosič, sa obrátil na vieru.

Krištof bol v stredoveku mimoriadne obľúbeným svätcom a považovali ho za jedného zo štrnástich svätých pomocníkov. Jeho sochy postavené v chrámoch, mestách a na mostoch chránia pred nešťastím.

Ako Kristonosič je dnes svätý Krištof patrónom cestujúcich a dopravných prostriedkov.



Takmer každý v Eurázii akceptoval existenciu kynocefalov, mužov so psími hlavami, ktorí žili s inými obľudnými rasami. Krištof býva vo východných tradíciách často zobrazovaný ako kynocefalus, zatiaľ čo na Západe ako obor.

Svätý DIONÝZ Parížsky

Životopis tohto obľúbeného svätca, ktorý je patrónom Paríža a celého francúzskeho národa, charakterizujú nezrovnalosti.

Podľa legendy Dionýz cestoval do Galie so šiestimi spoločníkmi a zomrel tam – za prenasledovania kresťanov buď cisárom Déciom, alebo Valeriánom. Gregor z Tours zahrnul Dionýzov príbeh do svojho diela *Historia Francorum*. Vzniklo v šiestom storočí a podrobnosti o uvádzaných udalostiach starých tri storočia vzbudzujú pochybnosti.



V siedmom storočí franský kráľ Dagobert I. objavil svätcove relikvie a postavil Opátstvo Saint-Denis (od roku 1966 katedrála), kde ich uložil. Sám Dagobert bol prvý z mnohých kráľov, ktorých pochovali po boku legendárneho prvého biskupa Francúzska.

V deviatom storočí tamojší opát Hilduin nesprávne stotožnil Dionýza s autorom známym pod menom Pseudo-Dionýz alebo Pseudo-Dionysius Areopagita. Hoci tento človek pravdepodobne nežil skôr než v piatom storočí, jeho diela sa podľa predpokladov dotovali do prvého storočia – preto zámena s biblickým Dionýzom Areopagitom, ktorý bol aténskeho učeníkom svätého Pavla. Z tohto dôvodu Dionýzova misia v Paríži nadobudla apoštolský podtón a úcta k nemu sa rýchlo rozšírila.

Dionýz si údajne po statí odniesol hlavu na miesto, kde dnes stojí Opátstvo Saint-Denis v Paríži, aby ukázal, kam chce byť pochovaný. V umení býva zvyčajne zobrazovaný s vlastnou hlavou v rukách.



NARODENIE
neznáme

ÚMRTIE
asi 250 – 258

SVÄTOREČENIE
pred ustanovením oficiálneho kanonizačného procesu

SVIATOK
9. október
(západná cirkev)
3. október
(východná cirkev)

PATRÓN
Francúzska

ZNÁMY AJ AKO
Denis
Dionýsius



NARODENIE
asi 200

ÚMRTIE
20. január 250

SVÄTOREČENIE
pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK
20. január

PATRÓN
hrnčiarov
zlievačov

ZNÁMY AJ AKO
Flavián

Svätý FABIÁN, pápež

Fabián sa stal pápežom – alebo biskupom Ríma – v roku 236. O jeho zvolení podľa historika Eusébia rozhodlo to, že mu na hlavu zosadla holubica (symbol Ducha Svätého). Hoci Fabián bol roľník, nie duchovný, a pred voľbou ho nikto z voličov nepoznal, získal všetky hlasy.

Za vlády cisára Filipa (244 – 249) sa kresťanstvo tešilo krátkemu obdobiu úľavy od prenasledovania, ktoré v dlhších či kratších intervaloch sužovalo celú ríšu. Fabián dokázal uskutočniť viacero dôležitých projektov, ktoré mu priniesli priazeň cisára. Prestaval alebo rozšíril niektoré hrobky v rímskych kresťanských katakombách, slávnostne preniesol relikvie svojho predchodcu na pápežskom stolci, svätého Ponciána (spravoval Cirkev v rokoch 230 – 235), a jeho spolumučeníka svätého Hypolita, ustanovil štruktúru Cirkvi v Ríme a rozdelil ju do 7 správnych celkov.

Keď sa Décius v roku 249 stal cisárom, obdobie tolerancie sa dramaticky skončilo jedným z najhorších prenasledovaní kresťanov v dejinách Rímskej ríše. Fabián bol jeho prvou rímskou obeťou, popravili

ho v januári 250. Miesto posledného odpočinku našiel v Katakombách svätého Kalixta, ktoré dal zrekonštruovať. Neskôr jeho relikvie preniesli do Kostola sv. Šebastiána, ktorý zomrel okolo roku 300. Umelci oboch svätcov zvyčajne zobrazujú spolu.

Prenasledovanie za vlády cisára Décia

Décus vládol Rímskej ríši v rokoch 249 – 251. V januári 250 vydal edikt nariaďujúci všetkým občanom, aby obetovali cisárovi. Hoci požadovaná obeta mala byť najmä prejavom vernosti ríši a jej vládcovi, išlo o čin, ktorý bol v rozpore s vierou kresťanských biskupov a veriacich. Mnohí kresťania vysokého aj nízkeho postavenia odmietli priniesť obeť a riskovali mučenie a smrť.

Tento edikt spustil prvé organizované prenasledovanie kresťanov v ríši.

*Strieborná rímska minca
s portrétom cisára Décia.*



Svätá AGÁTA Sicílska

Hoci zahrnutie do takých zdrojov, ako sú martyrológium svätého Hieronyma a martyrológium Kartága, potvrdzuje existenciu starobylého kultu Agáty, jej skutočný život je zahalený rúškom tajomstva.

Agáta zomrela okolo roku 250 v sicílskej Katánii, kde ju obyvatelia uznávajú ako patrónku mesta. Hovorí sa, že sa narodila buď v Katánii, alebo v Palerme. Legenda o Agáte je podobne ako legendy o iných obľúbených pannách mučeníciach nespoľahlivá a v niektorých ohľadoch sa detaily týchto príbehov podobajú. Podľa nej sa Agáta odmietla vydať za pohana, rímskeho konzula



Na tomto obraze zo sedemnásteho storočia svätý Peter lieči rany svätej Agáty. V umení býva Agáta často zobrazovaná s vlastnými prsami na podnose, lebo jej ich pri mučení rozmiaždili a odrezali.

Quintiniana, a ten ju za to udal ako kresťanku a uvrhol medzi prostitútky. Keď vzdorovala, vydal ju sudcovi, ktorý Agátu prikázal uväzniť a zbiť. Agáta sa však stále odmietala vzdať svojej viery, a tak sa rozzúril a podrobil ju hrozným mukám vrátane ťaženia na škripci či váľania po žeravom uhlí. Svätica sa modlila, aby mučenie prestalo a jej duša sa mohla pripojiť ku Kristovi v nebi, až sa napokon zem zatriasla, múry zrútili, rozdrvili jej mučiteľov a oslobodili ju od utrpenia.



Katedrála sv. Agáty v Katánii, Sicília.



NARODENIE

neznáme

ÚMRTIE

asi 250

SVÄTOREČENIE

pred ustanovením oficiálneho
kanonizačného procesu

SVIATOK

6. február

PATRÓNKA

Katánie

Malty

dojok

pri ochoreniach prs

pri požiaroch

pri prírodných katastrofách

pri vulkanických erupciách

pri zemetraseniach

zvonárov